

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		DP. 2008/284	1 april 2008
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Monitoring Duurzame landbouw			3

_____ Geachte Voorzitter,

De afgelopen jaren is er in de jaarlijkse milieubalans van het Milieu en Natuur Planbureau (MNP) feitelijk gerapporteerd over de transitie naar een duurzame landbouw. Het werken aan de transitie duurzame landbouw is gestart bij het uitkomen van het Nationaal Milieubeleidsplan 4 (NMP-4) in 2001. In aanvulling op de milieubalans is een monitorings-traject ingezet dat het afgelopen jaar geleid heeft tot drie rapporten. Met deze brief bied ik u de drie rapporten aan en geef daarbij een reactie op de uitkomsten.

Monitoring duurzame landbouw

Het monitoringstraject duurzame landbouw kent drie onderdelen:

- de feitelijke informatie op het terrein van people, planet, profit¹;
- het oordeel over deze informatie van de landbouwsectoren²;
- en een synthese van deze twee rapporten geplaatst in een historische context (vanaf 2000)³.

De oordeelvorming is georganiseerd in de vorm van een dialoog met de verschillende landbouwsectoren. De sectoren waarmee gesproken is zijn: akkerbouw, melkveehouderij, glastuinbouw, varkenshouderij, pluimveehouderij en duurzame open grondteelten.

Conclusies

Belangrijke conclusies uit de rapportages zijn:

- De cijfers over duurzaamheid van de landbouw laten geen grote veranderingen zien in de periode 2001 tot 2006, maar deze tonen grosso modo wel een ontwikkeling naar een landbouw die meer in overeenstemming is met de wensen van de samenleving. De milieudruk is tussen 2001 en 2006 gedaald, er is meer agrarisch natuurbeheer en meer transparantie richting de samenleving.

¹ Duurzame landbouw in beeld, LEI Wageningen UR, juni 2007

² Dialogen over verduurzaming van de Nederlandse landbouw, Wageningen UR WOT natuur en milieu, oktober 2007.

³ Duurzame ontwikkeling van de landbouw in cijfers en ambities, Milieu en Natuur Planbureau, oktober 2007.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
1 april 2008	DP. 2008/284	2

Er zijn ook zorgpunten. Het aantal innovaties in de primaire land- en tuinbouw is in de periode 2001-2006, mede door minder goede economische omstandigheden afgenomen. Daarnaast is er minder interesse bij de jeugd om te werken in de land- en tuinbouw. De milieudoelen uit het NMP-4 zullen bij de huidige trends niet worden gehaald, aangezien de meeste agrariërs de makkelijke en goedkopere maatregelen inmiddels hebben genomen.

- De ambities van de landbouwsector om te komen tot een duurzamere landbouw zijn vooral toegenomen op het vlak van 'people' aspecten. 'Profit' is en blijft het belangrijkste thema. De ambitie op het gebied van 'planet' is over het algemeen niet toegenomen, met uitzondering van duurzame energie.
- De ambities van de sector liggen echter vooral bij verbetering van rentabiliteit en imago in het heden en minder bij doelen voor de lange termijn en bij doelen 'elders'. Dit verklaart waarom de ambities om te luisteren naar de wensen van burgers en consumenten zijn toegenomen, maar de milieuambities (langere termijn) niet.
- De milieuambitie van de sector hangt samen met de beleidsdruk. Alleen als de overheid de ambitie van de sector prikkelt met regelgeving en financiële instrumenten verbetert de milieukwaliteit en blijven collectieve goederen zoals natuur en landschap behouden.

Reactie en vervolg

Deze conclusies spreken voor zichzelf en geven een eerste beeld van het realiseren van de doelstellingen in het NMP-4. Ook ontstaat een duidelijker beeld van de ambities van de sectoren. Bij hen ligt de primaire verantwoordelijkheid om de ontwikkeling en de taakstelling te realiseren. De overheid heeft de rol om de maatschappelijke visie te geven, zodat de ambities van de sectoren op het terrein van duurzaamheid gericht zijn. Binnen de overheid is samenwerking van groot belang. Een goed voorbeeld hiervan zijn de activiteiten in het kader van het project 'Schoon en Zuinig', waarin nauw wordt samengewerkt met het ministerie van Economische Zaken.

Voor een aantal thema's zijn we goed op weg en dat brengt bijvoorbeeld doelstellingen op het terrein van milieu verder binnen handbereik. Voor andere thema's liggen nog forse opgaven die nieuwe ingrijpende maatregelen zullen vergen bijvoorbeeld op het terrein van dierenwelzijn, biologische landbouw en klimaat. Voor een aantal opgaves zoals klimaat ('Schoon en Zuinig') is het beleid al aangepast om de doelstellingen te kunnen halen.

Voor de veehouderij constateer ik dat een duurzaamheidssprong noodzakelijk is. Deze opgave heb ik recentelijk benoemd in een brief aan de Kamer. Daarin geef ik aan dat de veehouderij zich binnen 15 jaar moet ontwikkelen tot een in alle opzichten duurzame veehouderij. Systeeminnovaties zijn daarbij cruciaal. Naast de visie geef ik aan wat mijn ambities zijn voor deze kabinetsperiode met daarbij een aanpak. Aan het einde van de kabinetsperiode zijn de opgaven en het tijdpad naar een integraal duurzame veehouderij binnen 15 jaar duidelijk voor samenleving, sector en overheid.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
1 april 2008	DP. 2008/284	3

— Nog voor de zomer van 2010 zal ik de voortgang richting duurzaamheid evalueren in overleg met de sector en maatschappelijk organisaties. Op basis van de uitkomsten zal ik bezien of een verandering van aanpak en ambitie nodig is.

Ik zal het traject van de 'monitoring transitie duurzame landbouw' voortzetten. Het biedt naar mijn mening belangrijke informatie om te beoordelen of er voortgang is in de transitie naar een duurzame landbouw. In de voorliggende periode zal ik de Kamer op de hoogte houden van de resultaten.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit,

G. Verburg
